

**themarapport 4:
School**
november 2003

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn.

De Jeugdmonitor Zeeland brengt de leefwereld van de Zeeuwse jeugd in kaart door gegevens te verzamelen over kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

De primaire doelstelling van de Jeugdmonitor is het voorzien in gegevens en informatie ter ondersteuning van (jeugd- en onderwijs) beleid van gemeenten, provincie en jeugdmonitorpartners.

Hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering van de Jeugdmonitor Zeeland is SCOOP, Zeeuws instituut voor zorg, welzijn en cultuur. Scoop werkt voor de uitvoering van dit project nauw samen met verschillende partijen, waaronder GGD Zeeland, de Regiopolitie Zeeland, het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland, Bureau Jeugdzorg Zeeland, Sport Zeeland, en de Regionale Meld- en Coördinatiefuncties op het gebied van voortijdig schoolverlaten.

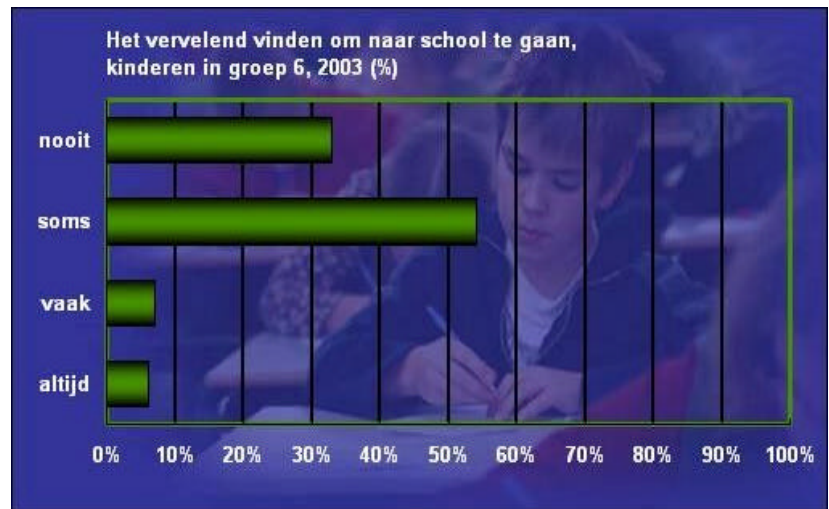
Het belangrijkste kanaal voor het bekend maken van de verzamelde informatie is de website www.jeugdmonitorzeeland.nl. Een ander initiatief is het uitbrengen van korte themarapporten.

De school is het centrale onderwerp van dit vierde themarapport van de Jeugdmonitor Zeeland over Zeeuwse kinderen in groep 6, vooral 9- en 10-jarigen. De gegevens zijn afkomstig uit de 'Enquête Jeugdmonitor Zeeland - Groep 6 Basisscholen 2003'.

Deze enquête is in het voorjaar van 2003 via internet afgenomen onder kinderen in groep 6 van de basisscholen in Zeeland. In totaal hebben 187 van de 282 Zeeuwse schoollocaties (inclusief speciaal onderwijs) mee gedaan. Dit komt overeen met 66%. De enquête is door 2.741 kinderen van de naar schatting 4854 kinderen ingevuld.

Drie nauw verweven vragen staan centraal in dit themarapport: 1. hebben de kinderen het op school naar hun zin?; 2. kunnen de kinderen goed meekomen op school?; en 3. hoe gaan de kinderen met elkaar om?. Aandacht wordt ook besteed aan andere onderwerpen, zoals het probleemgedrag van te laat komen en spijbelen.

Naar hun zin Of de kinderen het op school naar hun zin hebben, hangt van meerdere factoren af. Alle onderwerpen in dit themarapport hebben er wel direct of indirect mee te maken. In de vraag "Vind je het vervelend om naar school te gaan?" wordt er het meest direct naar gevraagd.

Voor de opvatting dat naar school gaan nooit vervelend is, is geen meerderheid te vinden. Eén op de drie kinderen (33%) in groep 6 is die mening toegedaan. De meerderheid, iets meer dan de helft (54%), vindt het soms vervelend naar school te moeten gaan. De resterende categorie, één op de acht kinderen, vindt het vaak of altijd vervelend (7% vaak, 6% altijd). Meisjes gaan liever naar school dan jongens. Vinden bijna drie van de tien jongens (28%) het nooit vervelend, bij de meisjes zijn dat er bijna vier op de tien (38%). Bijna twee op de tien jongens vinden het vaak of altijd vervelend (9% vaak, 8% altijd) tegenover één op de tien meisjes (5% vaak, 4% altijd).

Er is ook een samenhang met de sociaaletnische afkomst (leerlinggewicht). Kinderen van laag opgeleide allochtone ouders gaan liever naar school dan kinderen van autochtone afkomst (percentages "nooit vervelend" bij kinderen van niet laag opgeleide autochtone ouders 32%, bij laag opgeleide autochtone ouders 30%, en bij laag opgeleide allochtone ouders 43%). De verschillen tussen de gemeenten zijn vrij klein. Een opvallende uitzondering is Noord-Beveland waar de helft van de kinderen (52%) het nooit vervelend vindt naar school te gaan. Noord-Beveland is daarmee een gemeente waar de kinderen met aanzienlijk meer plezier naar school gaan dan in elk van de andere gemeenten.

Aspecten schoolbeleving Of kinderen het naar school gaan meer of minder vervelend vinden, blijkt samen te hangen met allerlei aspecten van het naar school gaan. Voorop staat een zeer duidelijke samenhang tussen het vervelend vinden van school en het aardig vinden van de eigen juf of meester. Naarmate kinderen hun juf of meester aardiger vinden, wordt het naar school gaan ook als minder vervelend ervaren. Zo vindt bijvoorbeeld van de kinderen die hun juf of meester soms aardig vinden, één op de vier het vaak of altijd vervelend naar school te gaan (13% vaak, 12% altijd).

Van de kinderen die hun juf of meester altijd aardig vinden, is het maar iets meer dan één op de twintig die het naar school gaan vaak of altijd vervelend vindt (3% vaak, 3% altijd).

Een duidelijke samenhang is er ook tussen het vervelend vinden van school en goed geholpen worden door de juf of meester. Van de kinderen die vinden dat ze altijd goed geholpen worden wanneer ze iets niet begrijpen, vindt iets minder dan één op de tien het vaak of altijd vervelend naar school te gaan (4% vaak, 4% altijd). Van de kinderen die vinden dat ze soms goed geholpen worden wanneer ze iets niet begrijpen, vinden ruim twee van de tien het vaak of altijd vervelend naar school te gaan (11% vaak, 11% altijd).

Ook is er samenhang is tussen het vervelend vinden van school, spijbelen en de aanwezigheid van klasgenoten waarmee men goed kan opschieten. De genoemde aspecten komen in dit rapport ook afzonderlijk aan de orde.

Mee kunnen komen Een overgrote meerderheid van vier van de vijf kinderen (81%) is van mening dat op school sommige dingen moeilijk zijn. Ongeveer één op de zes kinderen (14%) vindt het helemaal niet moeilijk op school. Een kleine categorie van ongeveer één op de 25 (4%) vindt veel dingen moeilijk. Een enkeling (1%) vindt eigenlijk alles moeilijk op school. Of kinderen het meer of minder moeilijk op school vinden is vrijwel onafhankelijk van geslacht, leerlinggewicht, of gemeente.

Van de kinderen in groep 6 zeggen vier op de tien (41%) hun werk op school vaak op tijd af te krijgen. Ruim één op de vier (27%) lukt dat altijd. Drie op de tien kinderen (31%) krijgen het werk op school soms af. Nooit je werk af krijgen op school komt nauwelijks voor (1%). Meisjes geven aan er iets meer moeite mee te hebben dan jongens (percentages altijd werk op tijd af bij respectievelijk jongens en meisjes 30% en 25%, soms werk op tijd af bij respectievelijk jongens en meisjes 27% en 35%).

Er is enige samenhang met de sociaaletnische afkomst (leerlinggewicht). Kinderen van laag opgeleide ouders krijgen het werk minder vaak op tijd af. Voor de kinderen van allochtone afkomst onder hen, geldt dat in nog sterkere mate. Voor elke categorie geldt echter ook dat één op de vier het werk op school altijd op tijd af krijgt. Tussen de gemeenten zijn geen opvallende verschillen zichtbaar.

Een zeer duidelijke samenhang is zichtbaar tussen het op tijd af krijgen van werk en het moeilijk vinden op school. Van de kinderen die het op school helemaal niet moeilijk vinden, zeggen zes van de tien (60%) het werk altijd op tijd af te krijgen. Bij de kinderen die veel dingen moeilijk vinden, krijgt maar één op de vijfentwintig (4%) het werk op tijd af.

Hulp De meerderheid van de kinderen vindt dat ze goed geholpen worden door de juf of meester wanneer ze iets niet begrijpen. Iets minder dan de helft (46%) is van mening altijd goed geholpen te worden. Eén op de drie (32%) vindt dat hij of zij vaak goed geholpen wordt. Eén op de vijf kinderen (22%) vindt dat hij of zij soms goed geholpen wordt. Nooit goed geholpen worden is een mening die vrijwel niet voorkomt (1%). Meisjes zijn iets positiever over het geholpen worden. Hetzelfde geldt voor kinderen van laag opgeleide allochtone ouders. Tussen de gemeenten zijn geen opvallende verschillen zichtbaar.

De anderen Meerdere vragen zijn gesteld over de omgang van de kinderen met elkaar en met de leerkrachten. Gevraagd is of men goed kan opschieten met klasgenoten, of men er vriendjes en vriendinnetjes onder heeft, of men zich wel eens in de steek gelaten voelt door klasgenoten, en of men de juf of meester aardig vindt.

Kinderen hebben bijna altijd minimaal een paar andere klasgenoten waarmee ze goed op kunnen schieten. Slechts een enkeling of één op de vijftig kinderen (2%) zegt met niemand goed op te kunnen schieten. Het meest voorkomend is dat er een paar andere kinderen zijn waarmee men goed kan opschieten. Dit geldt voor de helft van de kinderen (52%). Bijna vier op de tien (38%) kunnen met veel anderen goed opschieten, en bijna één op de tien (8%) zelfs met heel veel andere kinderen. De mate waarin kinderen goed met anderen kunnen opschieten is volledig onafhankelijk van geslacht, sociaaletnische afkomst, en van gemeente.

Vriendjes Bijna tweederde (65%) van de kinderen in groep 6 zegt veel tot heel veel vriendjes en vriendinnetjes op school te hebben (38% veel, en 27% heel veel). Eén op de drie kinderen (34%) zegt een paar vriendjes en vriendinnetjes op school te hebben. Kinderen die zeggen totaal geen vriendjes en vriendinnetjes te hebben, komen vrijwel niet voor (1% geen één).

Kinderen van laag opgeleide allochtone ouders lijken relatief de meeste vriendjes en vriendinnetjes te hebben (34% veel en 37% heel veel vriendjes en vriendinnetjes). Kinderen van laag opgeleide autochtone ouders lijken relatief de minste vriendjes en vriendinnetjes te hebben (33% veel en 26% heel veel vriendjes en vriendinnetjes). Kinderen van niet laag opgeleide autochtone ouders nemen hier een middenpositie in (40% veel en 25% heel veel vriendjes en vriendinnetjes). Tussen de gemeenten zijn geen opvallende verschillen zichtbaar. Ook de verschillen tussen jongens en meisjes zijn zeer gering.

Er is een zeer sterke (voor de hand liggende) samenhang zichtbaar tussen het goed met anderen kunnen opschieten en het aantal vriendjes en vriendinnetjes dat men heeft. Van de kinderen die een paar andere klasgenoten hebben waarmee ze goed op kunnen schieten, heeft ongeveer een op de tien (11%) heel veel vriendjes. Bij de kinderen die aangeven met veel en heel veel anderen in de klas goed op

te schieten, zijn het er respectievelijk vier en zes van de tien (41% en 62%) die aangeven heel veel vriendjes te hebben.

In de steek gelaten De kinderen in groep 6 is ook gevraagd of zij zich op school wel eens door hun klasgenoten in de steek gelaten voelen. De antwoorden laten vrijwel een tweedeling zien. De helft van de kinderen (49%) is van mening dat dit soms het geval is. Bijna de helft van de kinderen (45%) is van mening dat dit nooit het geval is. Een op de twintig kinderen (5%) voelt zich vaak in de steek gelaten door klasgenoten, een op de honderd (1%) zelfs altijd. Meisjes voelen zich vaker in de steek gelaten door anderen dan jongens. (51% van de jongens en 40% van de meisjes voelt zich nooit in de steek gelaten; 45% van de jongens en 54% van de meisjes voelt zich soms in de steek gelaten.) Kinderen van laag opgeleide allochtone ouders voelen zich minder vaak in de steek gelaten dan andere kinderen (percentages "nooit" bij niet laag opgeleide autochtone ouders 45%, bij laag opgeleide autochtone ouders 41%, en bij laag opgeleide allochtone ouders 55%). Tussen de gemeenten zijn geen opvallende verschillen zichtbaar.

Juf en meester Kinderen met meer vriendjes en vriendinnetjes op school voelen zich ook duidelijk minder in de steek gelaten dan kinderen met minder vriendjes en vriendinnetjes. Hetzelfde geldt ook voor kinderen met meer klasgenoten waarmee ze goed kunnen opschieten. Van de kinderen met een paar vriendjes en vriendinnetjes op school bijvoorbeeld, voelen drie op de tien (30%) zich nooit en voelt één op tien (12%) zich vaak of altijd in de steek gelaten door zijn of haar klasgenoten. Van de kinderen met heel veel vrienden en vriendinnetjes op school voelen zich bijna zes van de tien (58%) nooit en voelt zich één op de honderd (1%) vaak of altijd in de steek gelaten door zijn of haar klasgenoten.

De juf en de meester zijn doorgaans geliefd bij de kinderen. Een grote meerderheid van zeven van de tien kinderen in groep 6 in Zeeland vindt de juf of meester vaak (36%) of altijd (36%) aardig. Een kwart van de kinderen (26%) vindt de juf of meester soms aardig. Een kleine categorie van ongeveer één op de vijftig kinderen (2%) vindt de juf of meester nooit aardig.

Meisjes vinden meer dan jongens dat de juf of meester aardig is. Zeggen drie op de tien (32%) jongens de juf of meester altijd aardig te vinden, bij de meisjes zijn dat er vier op de tien (41%). Kinderen van laag opgeleide allochtone ouders vinden meer dan kinderen van autochtone afkomst dat de juf of meester aardig is. Zegt een derde van de autochtone kinderen (34%) de juf of meester altijd aardig te vinden, bij de kinderen van laag opgeleide allochtone ouders zijn dat er ruim vier op de tien (43%).

Te laat komen De meeste kinderen, bijna zes van de tien (57%), zeggen nooit te laat op school te komen. Vier van de tien kinderen (41%) komen soms te laat op school. Ongeveer één op de vijftig kinderen (2%) geeft aan regelmatig te laat te komen.

Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes. Wordt het leerlinggewicht in beschouwing genomen, dan zijn er geen verschillen zichtbaar tussen kinderen van laag opgeleide autochtone ouders en kinderen van de overige autochtone ouders (57% nooit te laat). Bij kinderen van laag opgeleide allochtone ouders komt het iets meer voor dat ze te laat komen (49% nooit te laat).

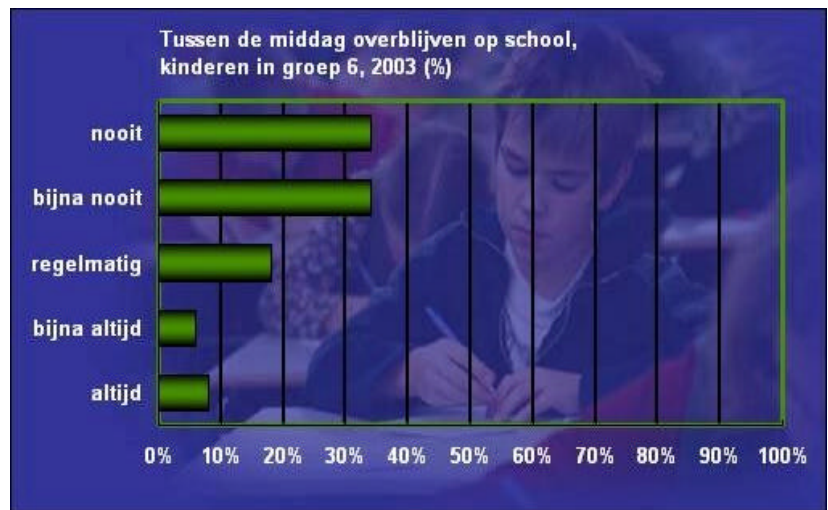
Er zijn enige verschillen zichtbaar tussen de gemeenten. In de gemeente Kapelle komen bijna drie van de vier kinderen (73%) nooit te laat op school, hetgeen opvallend meer is dan in elk van de overige gemeenten. Het andere (minder van andere gemeenten afwijkende) uiterste is de gemeente Schouwen-Duiveland waar de helft van de kinderen (48%) nooit te laat komt.

Spijbelen Een overgrote meerderheid van negen van de tien kinderen (91%) zegt nooit te spijbelen. Bijna één op de tien (9%) spijbelt soms, één op de honderd (1%) regelmatig. Bij jongens komt het bijna twee keer zo veel voor als bij de meisjes (respectievelijk 11% soms en 1% regelmatig bij de jongens, en 6% en 1% bij de meisjes). De sociaaletnische afkomst of leerlinggewicht doet er niet toe. Tussen de gemeenten zijn enige verschillen zichtbaar. Het meest gespijbeld wordt er naar eigen zeggen in de gemeenten Borsele en Vlissingen (beide 13% soms en 1% regelmatig spijbelen), het minst in Goes (6% soms, 0% regelmatig). Wanneer er gespijbeld wordt, gaat de meerderheid van de kinderen – bijna twee van de drie (64%) – naar huis. Acht van de honderd (8%) gaan naar vrienden, zes van de honderd (6%) gaan naar winkels. Bijna één op de vier spijbelaars (23%) gaat 'ergens anders' naar toe. Uit de toelichtingen van de kinderen blijkt 'ergens anders' te staan voor een zeer grote diversiteit aan plaatsen en activiteiten.

Een opmerkelijke samenhang is zichtbaar tussen te laat komen en het werk op school op tijd af kunnen krijgen. Van de kinderen die nooit te laat komen, krijgt één op de drie (34%) het werk op school altijd op tijd af. Van de kinderen die soms te laat komen, krijgen iets minder dan twee van de tien (18%) het werk altijd op tijd af.

Overblijven De school kan ook buiten schooltijd een belangrijke plaats voor kinderen zijn. Tussen de middag omdat men er overblijft, of na schooltijd om te spelen op het schoolplein.

De meeste kinderen blijven niet over op school tussen de middag. Bijna zeven van de tien doen dat nooit (34%) of bijna nooit (34%). Iets minder dan een op de vijf (18%) blijft regelmatig over tussen de middag, een op de zeven bijna altijd of altijd (respectievelijk 6% en 8%). Tussen jongens en meisjes zijn hier geen verschillen te zien. Wel tussen kinderen van verschillende sociaaletnische achtergrond of leerlinggewicht.

Kinderen van niet laag opgeleide autochtone ouders blijven het meest over (33% regelmatig of meer), kinderen van laag opgeleide allochtone ouders het minst (21% regelmatig of meer). Kinderen van laag opgeleide autochtone ouders zitten hier tussenin (28% blijft regelmatig of meer over).

Spelen op het schoolplein Zes van de tien kinderen (59%) spelen wel eens op het schoolplein wanneer de school uit is. Jongens doen dat meer dan meisjes (63% van de jongens, 54% van de meisjes). Kinderen van laag opgeleide allochtone ouders spelen het meest na schooltijd op het schoolplein (69%), kinderen van niet laag opgeleide autochtone ouders het minst (57%). Daar tussenin zitten de kinderen van laag opgeleide autochtone ouders (62%). Tussen de gemeenten zijn er grote verschillen. In de gemeente Veere spelen bijna acht van de tien kinderen (78%) wel op het schoolplein na schooltijd. In de gemeente Hulst zijn dat er maar twee van de tien (20%).

Naschoolse opvang De meeste kinderen gaan meestal naar huis na schooltijd. Zes van de tien (63%) doen dat. Iets minder dan drie van de tien (28%) gaan dan meestal naar vriendjes en vriendinnetjes. De rest gaat naar familie (3%), naschoolse opvang (1%), of ergens anders (6%). Geeft één op de honderd kinderen (1%) aan meestal na schooltijd naar naschoolse opvang te gaan, één op de twintig kinderen (5%) zeggen daar desgevraagd "wel eens" naar toe te gaan. Tussen de gemeenten zijn verschillen zichtbaar. In Kapelle en Reimerswaal bezoeken heel weinig kinderen naschoolse opvang (1% in beide gemeenten), in Sluis en Hulst komt dat het meest voor (respectievelijk 12% en 10%).

Ontbijten Acht van de tien kinderen (80%) ontbijten altijd voordat ze naar school gaan. Er zijn duidelijke verschillen naar sociaaletnische afkomst. Iets meer dan de helft (54%) van de kinderen met laagopgeleide allochtone ouders ontbijten altijd voordat ze naar schoolgaan. Bij de kinderen met laagopgeleide autochtone ouders is dat bijna driekwart (72%). Bij de kinderen met niet laagopgeleide autochtone ouders is het aandeel kinderen dat altijd ontbijt het hoogst (85%).

Niet altijd ontbijten is niet hetzelfde als (bijna) nooit ontbijten. Nooit of bijna nooit ontbijten voor het naar school gaan komt weinig voor onder kinderen in groep 6 in Zeeland (gemiddeld 4%). Bij kinderen met laagopgeleide allochtone ouders komt dat twee keer zo vaak voor (8%).

Colofon

samenstelling:
Ankie Smit
Herman Braat

Scoop, november 2003

Postbus 407
4330 AK Middelburg
tel 0118 68 25 00
fax 0118 63 53 11

www.jeugdmonitorzeeland.nl
jeugdmonitor@scoopzld.nl